

Att bo i spansk familj – allt för god kontakt med folket

- Av konstnär Viking Lanje 1952 -

Spaniens liv är sol och skugga. Vi inrättar oss för att skydda oss mot köld och dålig väderlek och har en obotlig längtan till sol och frisk luft. I Spanien söker man tvärtom efter mesta möjliga svalka och skugga. Husen har tjocka, kalla putsväggar, alla golv är belagda med stenplattor i vackra mönster och klara färger och fönstren är försedda med luckor både på in- och utsidan. Vissa rum saknar fönster eller också vetter en liten glugg ut mot en trång patio, som går som en luftrumma genom de inre delarna av ett hus.

På vintern kan dessa källarliknande och dragiga rum vara en verklig prövning. I högländet är dagarna soliga och varma men nätterna kyliga. Eldstäder finns naturligtvis inte. I Granada i februari dröjde nattkylan kvar långt fram på morgonen, och när man gick ut på gatan såg man människor sitta hopkrupna kring klart flammande eldar. Även på stengolvet i butiker och frisersalonger flammade eldar. Folk skockades omkring dem för att värma sig och för att få en pratstund. När solen steg allt högre flyttade man ut i det ljuvliga solskenet och gonade sig vid himmelens eld, som räckte till för alla.

Då den verkliga värmen sätter in i mars för att sedan stegras till det olidliga under sommaren, förstår man att uppskatta de svala husen. Skuggsidan av en gata är då packad av människor och solsidan är nästan öde. Priserna vid tjurfäktningarna skiljer sig avsevärt på sol- och skuggplatser. Under de hetaste timmarna på dagen är allt arbete utomhus omöjligt. Det är tiden för siestan, då man vilar liggande eller sittande inomhus eller på skuggiga ställen. Bonden på åkern vilar med sina mulor i skuggan av ett olivträd. Även djuren flyr solens eld och uppsöker klipphålor eller tränger ihop sig under ett palmträd, som breder sitt skyddande parasoll över dem. Själv smittas man av denna middagstidens dåsig het. Genom halvslutna ögon ser man från balkongens skugga landskapet dallra i hettan och starka väldofter från alla blommor och träd söver sinnet till ro.

Genom att bo i spansk familj kommer man i nära kontakt med folket, ja, ibland alltför nära. Liksom italienarna är spanjorerna mycket slätkära och lojala mot sina närmaste, och till en familj hör ofta en mängd anförvanter. Man förstår av detta att konflikter hör till ordningen för dagen. Ofrivilligt blir man vittne till våldsamma uppträden, då grälet vissa tider kan nå en rent av hysterisk klimax. Enär språket har endast korta vokaler och talas med otrolig hastighet, låter det som gevärssalvor. Spontana i sina känslor kan spanjorerna också visa en översvallande hjärtlighet, som är äkta och verkligt charmerande, och man lär sig hålla av dessa människor som glädjas och gråta och älska och hata likt barn.

Vid middagsbordet kan man ibland få sällskap med några obekanta gentlemän iklädda sina ytterkläder av obestämd ålder, och kepsmössor som synbarligen vuxit sig fast vid huvudet. Händer och ansikten är svarta som sot. Efter måltiden rullar de sina cigarrillos, samtalet tar fart och det dröjer ej länge förrän man har vänner för livet.

Fullkomligt likgiltig för sitt yttre har spanjoren i sitt sätt en medfödd aristokratisk värdighet som finns hos den enklaste människa. Fattigdom är på intet sätt föraktligt eller nedsättande, den är en av naturen givna omständighet. Det är en gåta hur många livnär sig, dock existerar de och syns även i hög grad njuta av tillvaron. Många kan konsten att göra ingenting, leva på ingenting och över huvud taget ej göra sig bekymmer om någonting. Ge en spanjor skugga på sommaren, sol på vintern, en bit bröd, olja och bönor och han är lycklig. Klimatet gör en del och temperamentet resten.

Många barn strövar omkring och klarar sig själva. Att gå i skolan är ej obligatoriskt, även föräldrarna tycker att det är alltför besvärligt. Barnen är trasiga både fram och bak men hälsan är det inget fel på och de ha en omätlig aptit. Jag såg en gång en liten engelsk flicka på ett hotell kasta ned brödbitar till barnen på gatan. Det var som att mata en flock sparvar, och det roade henne att se dem kasta sig över brödet och slåss om det. På klipporna vid Medelhavet klättrar barnen omkring och plockar skaldjur, som de suger i sig direkt eller kokar i en bleckburk över en eld på stranden.

Att arbeta anses ej vara särdeles lönande. Arbetslönerna i Spanien är också otroligt låga. En arbetare förtjänar på sin höjd 2 kr - 2.50 kr om dagen. De anställda är ofta för många till antalet och går mest och har tråkigt, och särskilt de lägre tjänstemännen snokar efter hur de bäst ska spåra upp drickspengar. Ett hembitråde får c:a 13 kr i månaden och i ett hus finns ofta flera stycken. Från tidigt på morgonen till midnatt hör man dem skura, diska och tvätta. Deras melankoliska andalusiska sånger stiger upp från trånga och mörka patios.

Väl beväpnade poliser patrullerar på gatorna eller står vakt framför offentliga byggnader, och civila polismän ber en legitimera sig vid alla möjliga tillfällen. Genom att muta en lång rad av tjänstemän hade jag lyckats få tillstånd att arbeta på det platta taket till ett rådhus, men olika vakthavande hindrade mig varje gång att passera. Varje dag upprepades samma procedur med långa förklaringar, audienser hos myndigheter och spring i trappor, och varje dag eskorterades jag upp till taket mellan tungt lastade poliser. Det var en ovanlig och oprövad upplevelse att måla en utsikt bokstavligen talat mellan två bössmyningar. Men solen stekte på taket och mina vaktare svettades i sina tjocka kappor och det dröjde ej länge förrän de förpassade sig ner i svalare regioner.

På rådhusets fasad stod "Allt för fäderneslandet", "Bröd", "Frihet" och liknande vackra ord. En vaktmästare som kom för att få en pratstund uppe på taket gjorde en förtvivlad gest då jag uttryckte min beundran för det sköna Spanien och för dess människor.

- Ja, men vi ha ingen frihet, sade han och satte plötsligt fingret för munnen som om han sagt något opassande.

